

Владан Станковић
Институт за политичке студије, Београд

СРПСКО ПИТАЊЕ ДАНАС

Недавно је у издању Института за политичке студије из Београда изашла књига нашег уваженог политиколога, вишег научног сарадника, г-дина dr. sci Момчила Суботића: *Српско питање данас*. Књига је штампана у нешто ширем џепном издању, и укорићена меким повезом. Насловну страну карактерише изванредан минимализам форми сведених линија које упућују на естетску елеганцију, а тиме и на озбиљност теме. Аутор већ у предговору књиге истиче да се ради о монографији која је резултат рада на пројекту Министарства науке Републике Србије.

Сама књига броји 267 страна текста куцаног у формату А-5. Она се састоји из више издвојених одељака: *Интелектуалци и српско питање 1990. године*; *Српска држава у програмима политичких странака у Србији до «Дејтона»*; *Постдејтонско раздобље – Србија и њен политичке странке до НАТО агресије 1999. године*; *Владавина ДОС-а – од петооктобарске револуције 2000. до распада коалиције 20003. године*; *Геноцид над Србима у функцији нове геостратегије*; *Филологија и геополитика*; *Космет између силе и права*; *о формули «К=К»*; *Проблем етничког идентитета и државноправног ентитета босанскохерцеговачких муслимана*; *Русија и савремено српско питање с посебним освртом на Космет*; и коначно, *Геополитичка стварност Срба*. Уз уводно излагање које има за циљ да истакне предмет истраживања, а која носи наслов: *О српском националном програму*, ваља издвојити, на самом крају монографије и две сажете и језгровите *рецензије*: рецензију prof. dr. sci Веселина Ђуретића, и ону prof. dr. sci. Зорана Милошевића.

Сам наслов, а потом и проблематизовање ситуације, који одмах након предговора следе, већ указују да је предмет монографије српско национално питање.

Предмет истраживања аутор сагледава из најмање две перспективе.

Прва перспектива се тиче односа матице (Србије) и српског националног питања. Тако се прва три поглавља сагледавају кроз призму односа српског националног питања и савремене србијанске политичке сцене. Та сцена је стваралац, заступник и извршилац овог предмета истраживања (српски национални програм, прим. В. С), па је логично што јој др. sci Суботић посвећује значајну пажњу. И ту аутор, практикујући овладаним методолошким знањима у анализи идејних, идеолошких, вредносних и нормативних дискурса, вешто примењује метод анализе садржаја програмских докумената актера на политичкој сцени Србије (страначки програми), не запостављајући упоредни и статистички метод (овај последњи понајчешће у примерима изборне аритметике).

Друга перспектива књиге разматра сложен и често противречан однос српског националног питања и различитих центрифугалних сила које се супротстављају његовој интегралистичкој реализацији. Аутор на доста успешан начин проналази жаришна чворишта и ниже их неком неумитном унутрашњом логиком. Ти проблеми су нанизани следећим редом: крајишки проблем и сложеност српско-хрватских односа, интернационализовани проблем јужне српске покрајине и сложеност српско-албанских односа, и коначно проблем односа унутар Босне и Херцеговине између Срба и босанскохерцеговачких Муслимана.

Коначно, као неку врсту решења за превладавање проблемске ситуације, а то је остваривање српског националног интегрализма на балканским просторима, колега Суботић, једно поглавље посвећује и руско-српским односима.

Издавајући руско-српске односе у посебну главу аутор жели да истакне дипломатску, привредну и хуманитарну тежину (али и значај) који Руска федерација има у решавању националних проблема Срба на простору Балкана. На тај начин аутор трасира пут којим би званична државна политика морала да иде, како би се сачували основни национални интереси народа, државе, те културне и националне баштине.

На самом крају, dr. sci Суботић пружа слику геополитичког положаја у коме се српско национално биће нашло, указујући на сву тежину и сложеност проблемске ситуације, која као да вечито остаје актуализована.

Књига вишег научног сарадника dr. sci Момчила Суботића питко је, занимљиво и научно утемељено штиво, које говори о националном одређењу српског народа на један трезвен и далековидан начин. Уз корективне савете да би можда ипак требало променити редослед између последња два поглавља, те да понекад недостаје више суптилности у нијансирању мотива који покрећу оне центрифугалне сила у окружењу и свету које се супротстављају покушајима српског интегрализма, ову књигу свакако би ваљало прочитати. Књига је у сваком случају, неизоставни основ за неке нове, и надамо се успешније, поставке националне политике. И зато је топло препоручујемо на читање...

